

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

Summary :

Η βυζαντινή αριστοκρατική οικογένεια των Αργυρών εμφανίζεται στα μέσα του 9ου αιώνα. Αρχικά έχει δεσμούς με το θέμα του Χαρσιανού, και αργότερα και με το θέμα των Ανατολικών. Το απόγειο της ακμής αυτής της οικογένειας αποτελεί η βασιλεία του Ρωμανού Γ΄ Αργυρού. Στα τέλη του 11ου αιώνα το κύρος των Αργυρών αρχίζει να μειώνεται.

Date and Place of Birth

μέσα 9ου αιώνα

1. Γενικά

Η βυζαντινή αριστοκρατική οικογένεια των Αργυρών από το [Χαρσιανόν](#) εμφανίστηκε στο ιστορικό προσκήνιο κατά τα μέσα του 9ου αιώνα. Από την αρχή τα μέλη αυτής της οικογένειας αναλάμβαναν σημαντικά και με κύρος αξιώματα, που πρωτίστως είχαν σχέση με το στρατό. Στο α΄ μισό του 10ου αιώνα οι Αργυροί συνδέθηκαν με την πρωτεύουσα χάρη στη δημιουργία συγγενικών σχέσεων με τους [Λακαπηνούς](#) και μέσω αυτών και με τη [μακεδονική δυναστεία](#). Οι σχέσεις με την εν λόγω δυναστεία εδραιώθηκαν τον 11ο αιώνα, όταν μέλος της οικογένειας των Αργυρών ανήλθε στον αυτοκρατορικό θρόνο. Η βασιλεία του Ρωμανού Γ΄ Αργυρού (1028-1034) αποτελεί τη σημαντικότερη περίοδο δύναμης αυτής της οικογένειας. Με την πάροδο του χρόνου οι Αργυροί συνδέθηκαν και με άλλες βυζαντινές επιφανείς οικογένειες, όπως είναι οι [Σκληροί](#) και οι Διογένης. Στα τέλη του 11ου αιώνα το κύρος των Αργυρών άρχισε να μειώνεται σταδιακά, κατάσταση που αντικατοπτρίστηκε στην ιδιότητα των προσώπων που έφεραν το επίθετο το 12ο αιώνα. Μπορούμε να παρακολουθήσουμε τους απογόνους των Αργυρών από τη [Μικρά Ασία](#) έως το 15ο αιώνα, όμως δεν μπορούμε να εξακριβώσουμε τους ακριβείς συγγενικούς δεσμούς αυτών των Αργυρών με τους παλαιούς, τους επιφανείς, Αργυρούς.

2. Η εμφάνιση και η καταγωγή της οικογένειας

Τα πρώτα στοιχεία για τα μέλη των Αργυρών (Αργυρόπουλων) χρονολογούνται στα μέσα του 9ου αιώνα. Πιθανότατα, η οικογένεια χρωστάει το επώνυμό της στις ιδιότητες ενός προγόνου, το παρωνύμιο του οποίου «Αργυρός» υιοθέτησαν οι απόγονοί τους ως οικογενειακό όνομα. Απ' όσο γνωρίζουμε, η οικογένεια είχε δεσμούς με την περιοχή που την περίοδο αυτή αποδόθηκε στη δικαιοδοσία του μικρασιατικού [θέματος](#) του Χαρσιανού, στο οποίο εκπρόσωποι των Αργυρών ανέλαβαν στρατιωτικά αξιώματα, όπως άλλωστε και στο [θέμα των Ανατολικών](#).¹

Η άνοδος των Αργυρών άρχισε την εποχή της βασιλείας του Μιχαήλ Γ΄ (842-867), όταν οι πρώτοι εκπρόσωποι αυτής της οικογένειας μνημονεύονται μεταξύ των στρατιωτικών αξιωματούχων του Βυζαντίου. Ο πρώτος γνωστός Αργυρός, ο Λέων Αργυρός, ο οποίος ήταν λαϊκής καταγωγής, ανέλαβε στρατιωτικό αξίωμα, διετέλεσε [τουρμάρχης](#), και εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία για άνοδο που του έδωσε ο πόλεμος με τους [Αραβες](#) και τους [Παυλικιανούς](#) στο ανατολικό τμήμα της Αυτοκρατορίας. Ο Λέων Αργυρός ήταν ο ιδρυτής της μονής της Αγίας Ελισάβετ στο Χαρσιανόν.

3. Οι Αργυροί στα τέλη του 9ου και στις αρχές του 10ου αιώνα

Μπορεί να λεχθεί ότι η πορεία της ζωής και η σταδιοδρομία του δεύτερου κατά σειρά γνωστού Αργυρού, του γιου του Λέοντος, του Ευσταθίου, έδωσε τη δυνατότητα στους απογόνους του να καταταχθούν μεταξύ των πλέον επιφανών προσώπων της Αυτοκρατορίας. Την εποχή του Λέοντος ΣΤ΄ (886-912), ο πατριόκιος [Ευστάθιος Αργυρός](#) ανέλαβε [στρατηγός](#) των Ανατολικών. Ακολούθως ανέλαβε στρατηγός του θέματος Χαρσιανού (περίπου το 907) ενώ το επόμενο έτος του απονεμήθηκε ο τίτλος του [μαγίστρου](#) και ανέλαβε [δρουγγάριος της βίγλης](#). Λίγο μετά ο ίδιος Αργυρός, για άγνωστους λόγους, έπεσε σε δυσμένεια και εξορίστηκε στο οικογενειακό κτήμα του, στο Χαρσιανόν. Όμως, η σταδιοδρομία και η άνοδος του διευκόλυναν την εξέλιξη των τριών γιων του, στους οποίους ήταν προσिता τα υψηλότερα στρατιωτικά αξιώματα. Οι δύο από αυτούς, ο Πόθος και ο Λέων, έγιναν [δομέστικοι των σχολών](#), ο δε Λέων ανέλαβε και στρατηγός του [θέματος](#)

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

[Σεβαστείας.](#)

4. Η διασύνδεση των Αργυρών με την πρωτεύουσα

Η οικογένεια των Αργυρών έχαιρε μεγάλης εκτίμησης και είχε κύρος στο Χαρσιανόν, κάτι που επιβεβαιώνει και το γεγονός ότι ο [Ρωμανός Α΄ Λακαπηνός](#) (920-944) έδωσε για σύζυγο στον εγγονό του Ευσταθίου, τον Ρωμανό Αργυρό, τη νεότερη κόρη του Αγάθη.² Ο γάμος αυτός, ο οποίος πραγματοποιήθηκε το 921, οδήγησε έμμεσα τους Αργυρούς σε συγγένεια με τη μακεδονική δυναστεία, δεδομένου ότι η μεγαλύτερη κόρη του Λακαπηνού, Ελένη, ήταν παντρεμένη με τον ανήλικο τότε Κωνσταντίνο Ζ΄ (Πορφυρογέννητο) (913-959). Ο γάμος αυτός έδωσε τη δυνατότητα στους Αργυρούς να ενισχύσουν την επιρροή τους στην [Κωνσταντινούπολη](#) και να αποκτήσουν αρκετούς επιφανείς φίλους.

5. Οι Αργυροί του 10ου αιώνα

Στη διάρκεια της βασιλείας του Ρωμανού Α΄ Λακαπηνού (920-944), οι Αργυροί, μαζί με τους [Μουζάλωνες](#) και τους Σαρωνήτες, ήταν μία από τις οικογένειες στις οποίες στηριζόταν ο νέος αυτοκράτορας.³ Ως συμβασιλέας του Κωνσταντίνου Ζ΄ Πορφυρογέννητου (913-959), ο Ρωμανός Α΄ Λακαπηνός προσπαθούσε να εδραιωθεί στο θρόνο και να ανεξαρτητοποιηθεί από τον εκπρόσωπο της μακεδονικής δυναστείας, στηριζόμενος στις προαναφερθείσες οικογένειες. Οι Αργυροί εκμεταλλεύτηκαν την ευκαιρία που τους δόθηκε και συμμετείχαν ενεργά στην πολιτική ζωή του Βυζαντίου. Επιχείρησαν μάλιστα να αναμειχθούν στις συγκρούσεις που ξέσπασαν μεταξύ των μελών της οικογένειας των Λακαπηνών. Έτσι ο Μαρριανός Αργυρός, αδελφός του Ρωμανού, του γαμπρού του αυτοκράτορα, υποστήριξε τη συνωμοσία την οποία το 944 οργάνωσαν οι γιοι του Ρωμανού Α΄ με την πρόθεση να ανατρέψουν τον πατέρα τους. Η συνωμοσία αυτή είχε μόνο μερική επιτυχία: ο Ρωμανός Α΄ ανετράπη, όμως την εξουσία δεν ανέλαβαν οι γιοι του αλλά ο Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος, ο νόμιμος εκπρόσωπος της μακεδονικής δυναστείας.

Ο νέος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος, άρχισε τη μονοκρατορία του με την αποκατάσταση της οικογένειας των [Φωκάδων](#), εκπροσώπους της οποίας τοποθέτησε σε βασικές στρατιωτικές θέσεις και παράλληλα επιβράβευσε το Μαρριανό Αργυρό με το αξίωμα του [κόμη του σταύλου](#). Ο Μαρριανός Αργυρός πολέμησε αργότερα στη νότια Ιταλία και το 959 τοποθετήθηκε επικεφαλής των στρατευμάτων των ευρωπαϊκών θεμάτων της Αυτοκρατορίας.⁴

Μετά το θάνατο του Ρωμανού Β΄ (959-963), ο Μαρριανός Αργυρός τάχθηκε με τους αντιπάλους του σφετεριστή [Νικηφόρου Φωκά](#) (963-969) και ήταν ένας από τους οργανωτές της άμυνας της πρωτεύουσας από τους στασιαστές. Η αντίστασή του ήταν όμως ανεπιτυχής και ο Μαρριανός, θανάσιμα τραυματισμένος στις συγκρούσεις, πέθανε στις 16 Αυγούστου του 963, την ημέρα της στέψης του [Νικηφόρου Φωκά](#) στο [ναό της Αγίας Σοφίας](#).

6. Οι Αργυροί στο απόγειο της ισχύος τους: η βασιλεία του Ρωμανού Γ΄ Αργυρού

Την επόμενη και γνωστή γενεά των Αργυρών απετέλεσαν οι απόγονοι κάποιου Αργυρόπουλου, εγγονού του Ρωμανού Αργυρού και της Αγάθης Λακαπηνής, μεταξύ αυτών και ο πλέον σημαντικός Αργυρός, ο Ρωμανός Γ΄ (1028-1034).

Πριν από την άνοδό του στο θρόνο, ο Ρωμανός Αργυρός κατείχε τη θέση του [έπαρχου της Κωνσταντινουπόλεως](#), για την οποία ο [Μιχαήλ Ψελλός](#) είχε γράψει ότι επρόκειτο για βασιλικό αξίωμα, αλλά χωρίς πορφόρα.⁵ Για το ότι ο Ρωμανός Αργυρός ήταν ένας από τους πλέον εξέχοντες αξιωματούχους της πρωτεύουσας την εποχή εκείνη μαρτυρεί και το γεγονός ότι το 1028 ο Κωνσταντίνος Η΄ (1025-1028), στην επιθανάτια κλίνη, τον επέλεξε για γαμπρό του και διάδοχό του.⁶

Επί Ρωμανού Γ΄ (1028-1034) ο οίκος των Αργυρών έφτασε στο απόγειο της ισχύος και της δόξας. Σε ορισμένους συγγενείς του αυτοκράτορα απονεμήθηκαν υψηλές τιμές και κρατικά αξιώματα. Έτσι, για παράδειγμα, τα πρώτα έτη της βασιλείας του Ρωμανού Γ΄ μεγάλη επιρροή στο παλάτι είχε η αδελφή του αυτοκράτορα Πουλχερία Αργυροπούλινα, που ήταν παντρεμένη με γόνου της οικογένειας των Σκληρών, τον Βασίλειο Σκληρό. Στα τέλη της βασιλείας του ο Ρωμανός Γ΄ υποσκελίστηκε από τους [Παφλαγόνες](#), τον [Ιωάννη Ορφανοτρόφο](#) και τον αδελφό του Μιχαήλ, τον μετέπειτα αυτοκράτορα [Μιχαήλ Δ΄](#) (1034-

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

1041). Επειδή ο αυτοκράτορας δεν είχε απογόνους, η οικογένεια των Αργυρών δεν είχε τη δυνατότητα να δημιουργήσει δυναστεία. Η βασιλεία του Ρωμανού Γ΄ έληξε τον Απρίλιο του 1034, όταν ο αυτοκράτορας πέθανε κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες, και στο θρόνο ανέβηκε ο Μιχαήλ Δ΄ Παφλαγών (1034-1041).⁷

7. Οι συγγενικές σχέσεις μεταξύ των Αργυρών και άλλων οικογενειών

Οι Αργυροί, ως επιφανής και πλούσια οικογένεια, είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν συγγενικές σχέσεις με επιφανείς οίκους. Ο γάμος μεταξύ του Ρωμανού Αργυρού και της Αγάθης Λακαπηνής το 921, όπως αναφέρθηκε, κατέταξε τους Αργυρούς μεταξύ των πρώτων οικογενειών της Αυτοκρατορίας που συνήψαν έτσι δεσμό συγγένειας –εξ αγχιστείας– με τη μακεδονική δυναστεία. Επί [Βασιλείου Β΄](#) (976-1025) οι Αργυροί δημιούργησαν συγγενικούς δεσμούς με τους [Σκληρούς](#): σύζυγος της Πουλχερίας Αργυροπουλίνας ήταν ο Βασίλειος Σκληρός, εγγονός του γνωστού σφετεριστή [Βάρδα Σκληρού](#). Μια άλλη αδελφή του Ρωμανού Γ΄ παντρεύτηκε γόνο της οικογένειας των Καραντινών.⁸

Αποτέλεσμα του γάμου του με τη Ζωή Πορφυρογέννητη, κόρη του του Κωνσταντίνου Η΄, με τον Ρωμανό Αργυρό το 1028 ήταν η ενθρόνισή του τελευταίου ως αυτοκράτορας. Ο Ρωμανός, πριν αναλάβει την εξουσία, έπρεπε να νυμφευθεί κάποια από τις δύο κόρες του Κωνσταντίνου Η΄, την Ζωή ή τη Θεοδώρα. Σύμφωνα με τον Βυζαντινό ιστοριογράφο Ιωάννη Σκυλίτζη, ο γάμος αυτός προτάθηκε πρώτα στη Θεοδώρα, η οποία όμως αρνήθηκε να παντρευτεί τον Ρωμανό ή λόγω της ενδεχόμενης υφιστάμενης συγγένειας μεταξύ εκπροσώπων της μακεδονικής δυναστείας και των Αργυρών ή διότι ο Ρωμανός τον καιρό εκείνο ήταν ήδη νυμφευμένος. Ωστόσο, με τη μεσολάβηση του πατριάρχη, η αμφιβολία σχετικά με τη συγγένεια λύθηκε.⁹ Ο Ρωμανός Αργυρός στο τέλος νυμφεύθηκε τη Ζωή και ανέλαβε τη διακυβέρνηση της αυτοκρατορίας ως Ρωμανός Γ΄ (1028-1034). Στη συνέχεια, οι Αργυροί σύναψαν συγγενικούς δεσμούς και με την οικογένεια των Διογένων: μια ανιψιά του Ρωμανού Γ΄ ήταν παντρεμένη με τον πατρίκιο [Κωνσταντίνο Διογένη](#), πατέρα του μέλλοντα αυτοκράτορα [Ρωμανού Δ΄ Διογένη](#) (1068-1071).¹⁰

Στο έργο του [Νικηφόρου Βρυέννιου](#) συναντάμε την πληροφορία ότι ο [Αλέξιος Α΄ Κομνηνός](#) (1081-1118), προτού νυμφευθεί την [Ειρήνη Δούκαινα](#), ήταν μνηστευμένος (νυμφευμένος;) με γόνο της «επιφανούς» και «πλούσιας» οικογένειας των Αργυρών.¹¹ Η είδηση αυτή δεν παραδίδεται σε άλλες πηγές, όμως, σε περίπτωση που θεωρηθεί έγκυρη, προκύπτει ότι η ανωτέρω μνηστεία (ή ο γάμος) θα μπορούσε να είχε γίνει στις αρχές του β΄ μισού του 11ου αιώνα. Η μνηστή (σύζυγος;) του Αλεξίου Κομνηνού θα έπρεπε να είχε πεθάνει πριν από το 1077, όταν ο Αλέξιος νυμφεύθηκε την Ειρήνη Δούκαινα.

Ωστόσο παρά τις παραπάνω συγγενικές σχέσεις με άλλες επιφανείς βυζαντινές οικογένειες, για το μέλλον των Αργυρών αποφασιστική σημασία είχε η απουσία σχέσεων με τη δυναστεία των Κομνηνών. Μετά το 1081, όταν στην εξουσία ανεβαίνει ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός (1081-1118), τις σημαντικότερες θέσεις στο κράτος καταλαμβάνουν οι συγγενείς των Κομνηνών και των Δουκών. Το γεγονός ότι οι Αργυροί δεν κατόρθωσαν να ενταχθούν στην οικογένεια των Κομνηνών ούτε σε αυτήν των [Δουκών](#) συνέβαλε στη μείωση του κύρους και της επιρροής αυτής της οικογένειας, η οποία από τα τέλη του 11ου αιώνα χάνει τη σημασία της.

8. Οι Αργυροί το 12ο αιώνα

Από το 12ο αιώνα είναι γνωστά ορισμένα πρόσωπα τα οποία έφεραν το επώνυμο Αργυρός-Αργυρόπουλος, όμως τα στοιχεία για τα πρόσωπα αυτά υποδεικνύουν ότι η σημασία της οικογένειας μειώθηκε και ότι οι Αργυροί δεν ανήκαν πλέον στην υψηλή βυζαντινή κοινωνία. Οι Αργυροί είχαν αναλάβει πολιτικά αξιώματα. Φαίνεται ότι οι απόγονοι της παλαιάς οικογένειας των Αργυρών, πιθανώς ήδη στο β΄ μισό του 11ου αιώνα, απομακρύνθηκαν από το στρατό και τα στρατιωτικά αξιώματα. Επίσης, για ορισμένα πρόσωπα τα οποία έφεραν το επώνυμο των Αργυρών-Αργυρόπουλων και τα οποία εμφανίζονται σε διάφορες περιοχές της Αυτοκρατορίας, όπως για παράδειγμα στην Κρήτη, δεν μπορεί να εξακριβωθεί κατά πόσο είχαν κάποια σχέση με τους Αργυρούς της Μικράς Ασίας. Για άλλες προσωπικότητες, που απαντούν το 14ο και το 15ο αιώνα στο ευρωπαϊκό τμήμα της Αυτοκρατορίας (στη Χαλκιδική, στην περιοχή των Σερρών και της Θεσσαλονίκης)¹² επίσης δεν μπορεί να σχολιαστεί το είδος της συγγένειας που ενδεχομένως είχαν με τους παλαιούς Αργυρούς. Ωστόσο, θεωρείται ότι

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

μπορούμε να παρακολουθήσουμε τους απογόνους των Αργυρών της Μικράς Ασίας έως το 15ο αιώνα.¹³

9. Οι Αργυροί της νότιας Ιταλίας

Το όνομα των Αργυρών ήταν σε χρήση σε περιοχές της νότιας Ιταλίας. Πρόκειται ωστόσο για συνωνυμία, για μεμονωμένα πρόσωπα τα οποία έφεραν την επωνυμία Αργυροί και όχι για χρήση του ονόματος ως του οικογενειακού επωνύμου τυχόν απογόνων των βυζαντινών Αργυρών που κατάγονταν από το Χαρσιανό.¹⁴

1. Στην εξέγερση του Ισαακίου Κομνηνού το 1057 έλαβαν μέρος οι γιοι του Βασιλείου Αργυρού (αδελφού του Ρωμανού Γ΄) τους οποίους ο Σκυλίτζης μνημονεύει μεταξύ των δυνατών από το θέμα των Ανατολικών, *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ. 488.
2. Σύμφωνα με τον Ιωάννη Σκυλίτζη, με την Αγάθη νυμφεύθηκε ο γιος του Ευσταθίου, Λέων, *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ.213. Όμως, πιο έγκυρη είναι η είδηση του Συνεχιστή του Θεοφάνη ότι η Αγάθη παντρεύτηκε το γιο του Λέοντα και εγγονό του Ευσταθίου, *Symeonis magistri ac logothetae, Annales: Theophanes Continuatus, Ioannes Cameniata, Symeon magister, Georgius Monachus*, Bekker, I. (επιμ.) (*CSHB*, Bonnae 1838), σελ. 399. Πρβ. Vannier, J-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 26.
3. Την εποχή του Ρωμανού Α΄ Λακαπηνού αναδείχθηκαν οι Αργυροί, οι Μουζάλωνες και οι Σαρωνήτες, ενώ υποσκελίστηκαν π.χ. οι Φωκάδες. Όταν ο Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος ανέλαβε μόνος του τη διακυβέρνηση, άρχισε να στηρίζεται σε εκπροσώπους της οικογένειας των Φωκάδων, η οποία κατατάχθηκε μεταξύ των πρώτων οικογενειών της Αυτοκρατορίας, ενώ οι οπαδοί του ανατραπέντος Ρωμανού Α΄ Λακαπηνού έχασαν τις θέσεις τους.
4. Με την ευκαιρία αυτή ο Μαρσιανός Αργυρός μνημονεύεται ως *μονοστράτηγος* των ευρωπαϊκών θεμάτων, βλ. σχετικά Vannier, J-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 31.
5. *Μιχαήλ Ψελλός, Χρονογραφία*, Renauld, É. (επιμ.), *Michel Psellos, Chronographie ou histoire d'un siècle de Byzance I* (Paris 1926, 1928), σελ. 30.
6. Σύμφωνα με τον Ιωάννη Σκυλίτζη, ο Κωνσταντίνος Η΄ αρχικά είχε την πρόθεση ν' αφήσει το θρόνο στον Κωνσταντίνο Δαλασσηνό, όμως αργότερα άλλαξε την απόφασή του προς όφελος του επάρχου της πόλεως Ρωμανού Αργυρού, ο οποίος, είναι καταφανές ότι είχε με το μέρος του εξέχουσες προσωπικότητες της πρωτεύουσας και της αυτοκρατορικής αυλής, *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ. 373-374.
7. Σύμφωνα με τον Ιωάννη Σκυλίτζη, ο θάνατος του Ρωμανού Αργυρού ήταν συνέπεια συνωμοσίας την οποία εξύφαιναν εναντίον του ο Ιωάννης Ορφαντρόφος, ο Μιχαήλ Παφλαγών και οι οπαδοί τους. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, στις 11 Απριλίου 1034 ο Ρωμανός Γ΄ δολοφονήθηκε στο λουτρό του, *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ. 391. Και ο Μιχαήλ Ψελλός αναφέρει ότι για το θάνατο αυτού του αυτοκράτορα κατηγορήθηκαν η Ζωή, ο Μιχαήλ και ο Ιωάννης Ορφαντρόφος, *Μιχαήλ Ψελλός, Χρονογραφία*, Renauld, É (επιμ.), *Michel Psellos, Chronographie ou histoire d'un siècle de Byzance I* (Paris 1926, 1928), σελ. 50-52.
8. Πρόκειται για τον Κωνσταντίνο Καραντινό, βλ. Vannier, Jean-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 42.
9. Πρώτη σύζυγος του Ρωμανού ήταν κάποια Ελένη. Επειδή η Ελένη απαρνήθηκε εκούσια τα εγκόσμια και έγινε μοναχή, ο Ρωμανός Αργυρός αποδεσμεύθηκε από αυτή τη σχέση γάμου και συνήψε νόμιμο δεύτερο γάμο. Βλ. λεπτομερέστερα *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ. 374.
10. Πρόκειται για την κόρη του Βασιλείου Αργυρού, αδελφού του αυτοκράτορα Ρωμανού Γ΄, *Σκυλίτζης*, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973), σελ. 376. Πρβ. Vannier, J-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 49-50.
11. *Νικηφόρος Βρυέννιος*, Gautier, P. (επιμ.), *Nicéphore Bryennios histoire: introduction, texte, traduction et notes* (Corpus Fontium Historiae

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

Byzantinae IX, Bruxelles 1975), σελ. 221. Πρβ. Vannier, J-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 51 και σημ. 1 και 4. Ο Βαρζός, Κ., *Η γενεαλογία των Κομνηνών Ι* (Θεσσαλονίκη 1984), σελ. 87, αναφέρει ότι ο Αλέξιος Κομνηνός περί το 1076 νυμφεύθηκε την κόρη του Αργυρού, πλούσιου χωροδεσπότη της Ιταλίας, που πέθανε σε σύντομο διάστημα.

12. Για τους Αργυρούς/Αργυρόπουλους που εμφανίζονται στο ύστερο Βυζάντιο, βλ. *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*, fasz. 1 (Wien 1976), αρ. 1242-1292. Πρβ. *PLP, Addenda und Corrigenda zu Faszikel 1-8* (Wien 1988), αρ. 91279-91412.

13. Brand, C.M., "Argyros", στο Kazhdan, A. (επιμ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium I* (New York – Oxford 1991), σελ. 165-166.

14. Για τις αναφερθείσες προσωπικότητες βλ. λεπτομερέστερα Vannier, J-F., *Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIe siècles)* (Paris 1975), σελ. 57-61.

Bibliography :

	Cheyne J.-C. , <i>Pouvoir et contestations à Byzance (963-1210)</i> , Paris 1990, Byzantina Sorbonensia 9
	Βλυσίδου Β., Λουγγής Τ., Λαμπάκης Σ., Σαββίδης Α., Κουντούρα-Γαλάκη Ε. , <i>Η Μικρά Ασία των θεμάτων. Έρευνες πάνω στη γεωγραφική φυσιογνωμία και προσωπογραφία των βυζαντινών θεμάτων της Μικράς Ασίας (7ος-11ος αι.)</i> , Αθήνα 1998, Ερευνητική Βιβλιοθήκη 1
	Krsmanović B. , <i>Uspon vojnog plemstva u Vizantiji XI veka</i> , Beograd 2001
	Μπουρδάρα Κ. , <i>Καθολίσις και Τυραννίς κατά τους Μέσους Βυζαντινούς χρόνους Ι: Μακεδονική δυναστεία 867-1056</i> , Αθήνα 1981
	Falkenhausen V. , <i>Untersuchungen über die byzantinische Herrschaft in Südtalien vom 9. bis ins 11. Jahrhundert</i> , Wiesbaden 1967
	Vannier J.F. , <i>Familles byzantines: Les Argyroi (IXe – XIIe siècles)</i> , Paris 1975
	"Αργυροί", <i>Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit, fasz. 1</i> , Wien 1976, no 1242-1292
	"Αργυροί", <i>Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit. Addenda und Corrigenda zu Faszikel 1-8</i> , Wien 1988, no 91279-91412
	Brand C.M. , "Argyros", Kazhdan, A. (ed.), <i>The Oxford Dictionary of Byzantium I</i> , New York, Oxford 1991, 165
	Ferluga J. , "Počeci jedne vizantijske aristokratske porodice – Argiri", <i>Zbornik Filozofskog fakulteta u Beogradu XII/1</i> , 1974, 153-165
	Kazhdan A. , "Some Notes on the Byzantine Prosopography of the Ninth through the Twelfth Centuries", <i>Byzantinische Forschungen 12</i> , 1987, 63-76

Glossary :

	δομέστικος των σχολών, ο
Διοικητής του τάγματος των σχολών. Ο πρώτος γνωστός αξιωματούχος εμφανίστηκε το 767/768. Το 10ο αιώνα απέκτησε μεγάλη δύναμη στο στρατό των θεμάτων. Κατά τα μέσα του 10ου αιώνα το αξίωμα του δομέστικου των σχολών χωρίστηκε σε δύο: στο δομέστικο των σχολών της Ανατολής και	

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

στο δομέστικο των σχολών της Δύσης, τον ανώτατο δηλαδή στρατιωτικό διοικητή του στρατού των ανατολικών και των δυτικών επαρχιών αντίστοιχα.

δρουγγάριος της βίγλης, ο

Στρατιωτικός επικεφαλής των ταγμάτων της βίγλης και υπεύθυνος για την ασφάλεια του αυτοκράτορα εντός πόλεως και σε εκστρατεία. Ο τίτλος απαντά από τον 9ο αιώνα και επέζησε μέχρι το 15ο αιώνα.

έπαρχος της Πόλεως (Κωνσταντινουπόλεως), ο

Το λειτούργημα αυτό προέρχεται από το πρωτοβυζαντινό αξίωμα του praefectus urbi, το οποίο εμφανίστηκε στην Κωνσταντινούπολη στις 11 Δεκεμβρίου 359. Πρόκειται για αξίωμα με ιδιαίτερο κύρος. Στη δικαιοδοσία του επάρχου υπάγονταν οι διοικητικές, αστυνομικές και δικαστικές λειτουργίες που σχετιζόνταν με τη ζωή στην πρωτεύουσα. Τη διοικητική εξουσία του στην Πόλη την περιόριζε μόνο ο αυτοκράτορας.

κόμης του σταύλου, ο

Αξίωμα γνωστό από την Πρώιμη Βυζαντινή περίοδο. Τον 9ο και 10ο αιώνα ο κόμης του σταύλου ήλεγχε το ιππικό στην πρωτεύουσα (ήταν επικεφαλής των αυτοκρατορικών στάβλων) και ήταν υπεύθυνος για τους στάβλους στη Μαλάγινα (όπου βρίσκονταν οι κύριοι αυτοκρατορικοί στάβλοι από τους οποίους έπαιρναν το ιππικό για τις εκστρατείες στο ανατολικό τμήμα της Αυτοκρατορίας). Είχε πολλούς υφιστάμενους αξιωματούχους. Στη διάρκεια των εκστρατειών, ήταν υπεύθυνος για την προμήθεια της βρώμης και για τον έλεγχο των ημιόνων. Τον 11ο αιώνα το αξίωμα αυτό δηλωνόταν με τον όρο «κονόσταυλος».

μάγιστρος, ο

Ανώτερο αξίωμα που στο *Κλητορολόγιο* του Φιλοθέου τοποθετείται πάνω από τον ανθύπατο (από το λατινικό magister). Από το 10ο αιώνα χάνει τη σπουδαιότητά του, ενώ παύει να υπάρχει πιθανότατα στα μέσα του 12ου αιώνα. Ο μάγιστρος αναλάμβανε συνηθέστερα επικεφαλής κάποιας υπηρεσίας, πολιτικής ή δικαστικής, ή και, σπανιότερα, επικεφαλής της διακυβέρνησης μιας περιοχής.

στρατηγός, ο

Κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο τα καθήκοντα του στρατηγού ήταν πολιτικά. Στη Μέση Βυζαντινή περίοδο ο στρατηγός ήταν αξιωματούχος επικεφαλής του θέματος (στρατός και περιοχή δικαιοδοσίας): συγκέντρωνε στα χέρια του τόσο στρατιωτική όσο και πολιτική εξουσία. Κατά την Ύστερη Βυζαντινή περίοδο περιορίστηκε στο στρατιωτικό ρόλο του.

τουρμάρχης, ο

Πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής τούρμας, υποδιαίρεσης του θέματος.

Sources

Γεώργιος Μοναχός, Bekker, I. (επιμ.), *Symeonis magistri ac logothetae, Annales: Theophanes Coninuatus, Ioannes Cameniata, Symeon magister, Georgius Monachus* (CSHB, Bonnae 1838), σελ. 763-924.

Σκυλίτζης, Thurn, J. (επιμ.), *Ioannes Scylitzes, Synopsis historiarum* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae V, Berlin – New York 1973).

Ιωάννης Ζωναράς, Büttner-Wobst, T. (επιμ.), *Ioannis Zonarae, Epitomae historiarum* (CSHB, Bonnae 1897).

Λέων Διάκονος, Hase, C.B. (επιμ.), *Leonis Diaconi Caloënsis, Historiae libri decem et liber de velitatione bellica Nicephori Augusti* (CSHB, Bonnae 1828).

Μιχαήλ Ψελλός, Χρονογραφία, Renauld, É. (επιμ.), *Michel Psellos, Chronographie ou histoire d'un siècle de Byzance I-II* (Paris 1926, 1928).

Μιχαήλ Ψελλός, Χρονογραφία, Impellizzeri, S. (επιμ.), *Michele Psello, Imperatori di Bisanzio (Cronografia)* (Vicenza 1984).

Νικηφόρος Βρυέννιος, Gautier, P. (επιμ.), *Nicéphore Bryennios histoire: introduction, texte, traduction et notes* (Corpus Fontium Historiae Byzantinae IX, Bruxelles 1975).

Συμεών Μάγιστρος, Bekker, I. (επιμ.), *Symeonis magistri ac logothetae, Annales: Theophanes Coninuatus, Ioannes Cameniata, Symeon magister, Georgius Monachus* (CSHB, Bonnae 1838), σελ. 603-760.

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

Θεοφάνης Συνεχιστής, Bekker, I. (επιμ.), *Symeonis magistri ac logothetae, Annales: Theophanes Coniniatus, Ioannes Cameniata, Symeon magister, Georgius Monachus* (CSHB, Bonnae 1838).

Chronological Table

Μέσα 9ου αιώνα: Η πρώτη μνεία της οικογένειας των Αργυρών από το Χαρσιανό της Μικράς Ασίας

Επί Μιχαήλ Γ' (842-867): Ο Λέων Αργυρός, ιδρυτής της μονής της Αγίας Ελισάβετ στο Χαρσιανόν, αναλαμβάνει υψηλά στρατιωτικά αξιώματα

Επί Λέοντος ΣΤ' (886-912): Ο Ευστάθιος Αργυρός αναλαμβάνει στρατηγός του θέματος Ανατολικών και στη συνέχεια και άλλα υψηλά αξιώματα

Περί το 907: Ο Ευστάθιος Αργυρός, γιος του Λέοντος Αργυρού, αναλαμβάνει στρατηγός του θέματος Χαρσιανού

Περί το 908: Ο Ευστάθιος Αργυρός τιμάται με τον τίτλο του μαγίστρου και διορίζεται δρουγγάριος της βίγλης

Α' μισό του 10ου αιώνα: Δύο γιοι του Ευσταθίου Αργυρού, ο Πόθος και ο Λέων, διορίζονται, μεταξύ άλλων, και δομέστικοι των σχολών

921: Σύναψη γάμου μεταξύ του Ρωμανού Αργυρού και της Αγάθης, κόρης του Ρωμανού Α' Λακαπηνού (920-944)

944: Ο Μαριανός Αργυρός λαμβάνει μέρος στη συνωμοσία που οργάνωσαν οι γιοι του Ρωμανού Α' Λακαπηνού με την πρόθεση να εκθρονίσουν τον πατέρα τους

945: Ο Κωνσταντίνος Ζ' Πορφυρογέννητος (913-959) διορίζει τον Μαριανό Αργυρό στη θέση του κόμη του σταύλου

959: Ο Μαριανός Αργυρός διορίζεται επικεφαλής του στρατού της Δύσης

963: Ο Μαριανός Αργυρός αντιστέκεται στον σφετεριστή Νικηφόρο Φωκά, μετέπειτα Νικηφόρο Β' (963-969) και πεθαίνει, εξαιτίας των τραυμάτων που υπέστη στις συμπλοκές, στις 16 Αυγούστου 963

16 Αυγούστου 963: Στέψη του Νικηφόρου Φωκά στο ναό της Αγίας Σοφίας

Επί Βασιλείου Β' (976-1025): Η Πουλχερία Αργυροπουλίνα, αδελφή του μετέπειτα αυτοκράτορα Ρωμανού Γ', παντρεύεται με τον Βασίλειο Σκληρό, εγγονό του σφετεριστή Βάρδα Σκληρού

Τέλη του 10ου ή αρχές του 11ου αιώνα: Η αδελφή του Ρωμανού Γ' παντρεύεται με τον Κωνσταντίνο Καραντινό

1028: Ο έπαρχος της Κωνσταντινουπόλεως, Ρωμανός Αργυρός, ορίζεται διάδοχος του Κωνσταντίνου Η' (1025-1028). Παράλληλα ο Ρωμανός Αργυρός νυμφεύεται την πορφυρογέννητη Ζωή

1028-1034: Βασιλεία του Ρωμανού Γ' Αργυρού

Απρίλιος του 1034: Κάτω από ύποπτες συνθήκες, ο Ρωμανός Γ' πεθαίνει στο μπάνιο του

Μέσα 11ου αιώνα: Ανεψιά του Ρωμανού Γ' παντρεύεται με τον Κωνσταντίνο Διογένη, πατέρα του Ρωμανού Δ' (1068-1071)

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

1057: Δυο γιοι του Βασιλείου Αργυρού, αδελφού του Ρωμανού Γ', που μνημονεύονται μεταξύ των αρχόντων του θέματος Ανατολικών, τάσσονται στο πλευρό του σφετεριστή Ισαακίου Κομνηνού

Πριν από το 1077: Πιθανή σύναψη μνηστείας ή γάμου μεταξύ μιας γόνου της οικογένειας των Αργυρών και του Αλεξίου Κομνηνού

Τέλη του 11ου αιώνα: Αρχή της μείωσης του κύρους και της σημασίας της οικογένειας των Αργυρών

14ος-15ος αιώνας: Είναι γνωστές κάποιες προσωπικότητες στο δυτικό τμήμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που έφεραν το επώνυμο των Αργυρών, όμως δεν είναι δυνατό να εξακριβωθεί η συγγένειά τους με τους Αργυρούς από το Χαρσιανόν

Auxiliary Catalogs

Συνοπτικά βιογραφικά σημειώματα των επιφανών μελών της οικογένειας των Αργυρών:

Λέων Αργυρός: Η πρώτη γνωστή προσωπικότητα που έφερε επίσημα το επώνυμο των Αργυρών, εμφανίζεται επί Μιχαήλ Γ' (842-867) ως τουρμαρχης. Έλαβε μέρος στις μάχες εναντίον των Αράβων και των Παυλικιανών. Ιδρυτής της μονής της Αγίας Ελισάβετ στο Χαρσιανόν.

Ευστάθιος Αργυρός: Γιος του Λέοντος Αργυρού. Ασκούσε σειρά σημαντικών στρατιωτικοδιοικητικών λειτουργημάτων επί Λέοντος ΣΤ' (886-912). Διετέλεσε στρατηγός Ανατολικών, στρατηγός Χαρσιανού, μάγιστρος, δρουγγάριος της βίγλης, και μπορούμε να πούμε ότι συνέβαλε τα μέγιστα στην άνοδο της οικογένειας των Αργυρών. Είχε το λιγότερο τρία παιδιά.

Λέων Αργυρός: Γιος του Ευστάθιου Αργυρού. Το 917 έλαβε μέρος στη μάχη της Αγχιάλου, στην οποία οι Βούλγαροι νίκησαν του Βυζαντινούς. Διετέλεσε στρατηγός Σεβαστείας, μάγιστρος και δομέστικος των σχολών, όπου διαδέχτηκε τον αδελφό του Πόθο.

Πόθος Αργυρός: Γιος του Ευσταθίου Αργυρού. Κατείχε στρατιωτικά αξιώματα και το 921 κατέλαβε τη θέση του δομέστικου των σχολών.

Ρωμανός Αργυρός: Ο τρίτος γιος του Ευσταθίου Αργυρού. Ασκούσε στρατιωτικά λειτουργήματα και το 917, με τον αδελφό του Λέοντα, έλαβε μέρος στη μάχη της Αγχιάλου.

Ρωμανός Αργυρός: Γιος του Λέοντος Αργυρού και εγγονός του Ευσταθίου. Έζησε το α' μισό του 10ου αιώνα. Νυμφεύθηκε την Αγάθη, κόρη του Ρωμανού Α' Λακαπηνού (920-944). Με το γάμο αυτό οι Αργυροί ήρθαν έμμεσα σε συγγένεια με τη μακεδονική δυναστεία, διότι ο Κωνσταντίνος Ζ' Πορφυρογέννητος (913-959) ήταν νυμφευμένος με τη μεγαλύτερη κόρη του Ρωμανού Α', Ελένη.

Μαριανός Αργυρός: Γιος του Λέοντος Αργυρού και εγγονός του Ευσταθίου. Το 944 έλαβε μέρος στη συνωμοσία των γιων του Ρωμανού Α' Λακαπηνού εναντίον του πατέρα τους. Με την ανάρρηση στο θρόνο του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου επιβραβεύτηκε με το αξίωμα του κόμη του σταύλου, και με άλλα συναφή αξιώματα. Το 955 εστάλη στη Νότιο Ιταλία και το 959 έγινε δομέστικος των σχολών της Δύσης. Αντιτάχθηκε στον σφετεριστή Νικηφόρο Φωκά, μετέπειτα Νικηφόρο Β' (963-969). Ήταν ένας από τους οργανωτές της άμυνας της πρωτεύουσας, τραυματίστηκε όμως κατά τις συμπλοκές και πέθανε στις 16 Αυγούστου του 963.

(Ανώνυμος) Αργυρόπουλος: Έζησε το 10ο αιώνα, πατέρας, μεταξύ άλλων, των Ρωμανού Γ' (1028-1034), Βασιλείου Αργυρού, Πουλχερίας Αργυροπουλίνας.

Ρωμανός Γ' Αργυρός (1028-1034): Γιος του Αργυρόπουλου: Διετέλεσε πολιτικός αξιωματούχος και το 1028, ενώ κατείχε

Αργυροί (Αργυρόπουλοι)

το αξίωμα του έπαρχου της Πόλεως, ο Κωνσταντίνος Η' τον όρισε διάδοχό του, οπότε νυμφεύθηκε την πορφυρογέννητη Ζωή και ανήλθε στο θρόνο. Πέθανε στις 11 Απριλίου του 1034, χωρίς απογόνους.

Πουλχερία Αργυροπουλίνα: Αδελφή του Ρωμανού Γ'. Ήταν παντρεμένη με τον Βασίλειο Σκληρό, εγγονό του σφετεριστή Βάρδα Σκληρού επί Βασιλείου Β' (976-1025). Είχε μεγάλη επιρροή στο παλάτι τα πρώτα χρόνια της βασιλείας του Ρωμανού Γ'.

Βασίλειος Αργυρός: Αδελφός του Ρωμανού Γ'. Επί Βασιλείου Β' διετέλεσε στρατηγός Σάμου, κατεπάνω Ιταλίας/Λογγοβαρδίας, κατεπάνω του θέματος Βασπραχανίας. Δύο γιοι του, τα ονόματα των οποίων δεν μας είναι γνωστά, έλαβαν μέρος στην εξέγερση του Ισαακίου Κομνηνού το 1057 και ο Ιωάννης Σκυλίτζης τους μνημονεύει μεταξύ των «αρχόντων» που ζούσαν στο θέμα Ανατολικών.

Ανώνυμη Αργυροπουλίνα, κόρη του Βασιλείου Αργυρού: Σύμφωνα με τον Ιωάννη Σκυλίτζη, η κόρη του Βασιλείου Αργυρού ήταν παντρεμένη με τον Κωνσταντίνο Διογένη, πατέρα του μετέπειτα αυτοκράτορα Ρωμανού Δ' Διογένη.

(Ανώνυμη) Αργυροπουλίνα: Άγνωστη γόνος της οικογένειας των Αργυρών η οποία, σύμφωνα με τον Νικηφόρο Βρυέννιο, ήταν μνηστευμένη (παντρεμένη) με τον Αλέξιο Κομνηνό. Σε περίπτωση που η είδηση αυτή είναι έγκυρη, προκύπτει ότι το πρόσωπο αυτό έπρεπε να είχε πεθάνει πριν από το 1077, όταν έγινε ο γάμος μεταξύ του Αλεξίου Κομνηνού και της Ειρήνης Δούκαινας.